

Голові спеціалізованої
вченої ради
Класичного приватного університету
проф. Огаренку В.М.

В І Д Г У К

офіційного опонента Козюри Ігоря Валерійовича
на дисертацію **Ольшанського Олександра Вікторовича** на тему
**«Теоретико-методологічні засади ресурсного забезпечення
розвитку місцевого самоврядування»** подану до захисту в
спеціалізовану вчену раду Д 17.127.03 Класичного приватного
університету на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного
управління за спеціальністю 25.00.04 – місцеве самоврядування

Ступінь актуальності обраної теми дослідження.

В період активного впровадження децентралізації, розширення повноважень та, відповідно й зони відповідальності органів місцевого самоврядування, перед наукою державного управління постає багато викликів як на державному, регіональному, так і на місцевому рівнях. Така складна та багатоаспектна мета, як формування спроможних територіальних громад, потребує системного підходу та застосування напрацьованих науки і практики. Базовою основою успішного функціонування громади як первинного суб'єкта місцевого самоврядування є система ресурсного забезпечення. Актуальність тематики ресурсного потенціалу громад визнана на найвищому державному рівні, адже в Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схваленій Кабінетом Міністрів України 1 квітня 2014 р., серед викликів, які постали перед органами місцевого самоврядуванням, названо тенденцію до погіршення якості та доступності публічних послуг через ресурсну неспроможність більшості органів місцевого самоврядування до здійснення власних і делегованих повноважень.

Цілий комплекс питань у сфері ресурсного забезпечення громад, на сьогодні, потребують уваги науковців: це, з одного боку, його недостатність, з іншого – некомпетентне управління наявними ресурсами та комунальним майном. Окрім того, наявні прогалини в понятійному апараті, використання якого актуалізувалося як ніколи раніше, породжують колізії та неточності при застосуванні ключових термінів у системі регіонального управління. З огляду на це, дисертаційне дослідження Ольшанського О.В. відповідає сучасним викликам науки державного управління, а науково-теоретичні положення та

практичні рекомендації створюють підґрунтя для системного удосконалення системи управління ресурсами громади і носять прикладний характер.

Отже, обрана тема дисертаційного дослідження відзначається актуальністю й новизною.

Зв'язок дисертаційного дослідження з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження проводилось в межах комплексного наукового проекту Національної академії державного управління при Президентові України «Державне управління та місцеве самоврядування», у рамках якого дисертант приймав участь у таких науково-дослідних роботах: «Формування територіальних кластерів як інструменту регіонального розвитку» (номер державної реєстрації 0112U001154); «Засоби надання якісних адміністративних послуг на рівні територіальної громади» (номер державної реєстрації 0112U001154); «Управлінські технології забезпечення спроможності місцевого самоврядування в умовах децентралізації» (номер державної реєстрації 0116U007244).

Особистим внеском автора при виконанні цих досліджень є визначення методологічного профілю системи фінансового забезпечення розвитку регіонів, а також розробка пропозиції щодо підвищення здатності територіальної системи конкурувати за широке різноманіття ресурсів на внутрішніх і зовнішніх ринках. Окрім того, обґрунтовано теоретико-прикладну конфігурацію поняття «спроможність громади», що нині є актуальним для науки державного управління.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність.

Викладені в дисертаційному дослідженні наукові положення, висновки та практичні рекомендації достатньо обґрунтовані, підтверджені використанням значної кількості теоретичного та емпіричного матеріалу, нормативно-правових актів та інших офіційних документів щодо забезпечення та управління ресурсами громад в Україні, ґрунтуються на опрацьованні масиву наукової літератури, у тому числі й закордонних джерел. Обґрунтованість, аргументованість і достовірність отриманих результатів дослідження також підтверджена в процесі їх апробації на різноманітних науково-комунікативних заходах, у тому числі й зарубіжних.

Структура дисертаційного дослідження характеризується логічністю та послідовністю, обумовлена завданнями та підпорядкована меті дослідження. Мета дослідження, яку окреслив здобувач, цілком відображає сутність роботи та полягає в науковому обґрунтуванні теоретико-методологічних засад і розробці науково-прикладних рекомендацій щодо ресурсного забезпечення

розвитку місцевого самоврядування в Україні.

Відповідно до поставленої мети, у роботі було: висвітлено особливості місцевого самоврядування як форми публічного управління, встановлено вплив децентралізації на просторову організацію місцевого самоврядування; досліджено та проаналізовано становлення наукової думки щодо ресурсного підходу до розвитку місцевого самоврядування; систематизовано теоретичні проблеми понятійно-категоріального апарату інституційного забезпечення місцевого самоврядування та уточнено його ключові дефініції; здійснено аналіз становлення базових правових положень ресурсного забезпечення місцевого самоврядування в Україні та його періодизацію; охарактеризовано сучасний стан матеріально-фінансової бази місцевого самоврядування та виявлено основні проблеми управління комунальною власністю; проаналізовано діяльність органів місцевого самоврядування щодо організаційного забезпечення надання адміністративних послуг населенню; визначено концептуальний підхід до управління ресурсним забезпеченням розвитку місцевого самоврядування; здійснено обґрунтування підходу до розподілу функцій і повноважень у системі місцевого самоврядування та сформовано відповідну модель; розвинуто наукові розвідки місцевих фінансів та побудовано модель фінансової архітектури на місцевому рівні; обґрунтовано теоретико-прикладну конфігурацію поняття «спроможність громади»; з'ясовано можливості застосування корпоративного підходу до управління комунальною власністю та визначено шляхи вдосконалення концесійної діяльності в місцевому господарстві; визначено організаційні форми консолідації територіальних ресурсів.

Структурно дисертація складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі дисертації – «Теоретичні основи ресурсного забезпечення розвитку місцевого самоврядування» дисертантом проведено системний аналіз наукових напрацювань теоретиків і практиків у сфері місцевого самоврядування, надано значну увагу дослідженню місцевого самоврядування як форми публічного управління; досліджено виникнення і розвиток наукової думки стосовно ресурсного підходу і його застосування в системі місцевого самоврядування; встановлено проблематику категоріального апарату інституційного ресурсу місцевого самоврядування.

Позитивного схвалення в рамках першого розділу дисертації заслуговує: напрацьовано авторське визначення «місцеве самоврядування» як гарантоване державою право та об'єктивну здатність територіальної громади – соціальної спільноти жителів села, селища, міста або їх об'єднання відповідно до норм законодавства, що згуртовані навколо досягнення спільних цілей колективної

життєдіяльності – вирішувати питання місцевого значення щодо забезпечення її (територіальної громади) сталого розвитку (с. 41). Охарактеризовано основні елементи системи місцевого самоврядування (с. 42-45), досліджено природу військово-цивільних адміністрацій як категорію, що поєднує функціонал органів місцевого самоврядування та державного управління (с.46).

Особливої уваги потребує аналіз наукової думки та еволюції основних ідей, напрямів розвитку ресурсного підходу в теорії регіонального управління, який здійснено на основі напрацювань українських і зарубіжних вчених (с. 79-90).

В контексті дослідження типології функцій органів місцевого самоврядування, автором запропоновано класифікацію функцій доповнити групою функцій міжмуніципального співробітництва (с. 101). Дисертантом на основі дослідження підходів до терміну «повноваження» та розподілу повноважень органів місцевого самоврядування, а також вивчення нормативної бази доведено, що потребує уніфікованого законодавчого закріплення їх розподіл на власні (надані), передані та делеговані (підрозділ 1.3).

У другому розділі дисертації «Основні тенденції розвитку ресурсного забезпечення місцевого самоврядування» автором наведено результати контент аналізу становлення базових правових положень ресурсного забезпечення місцевого самоврядування в Україні та встановлено наявність у законодавчих актах як обґрунтованих положень (їх більшість), так і суперечливих суджень; здійснено діагностування матеріально-фінансової бази місцевого самоврядування та аналіз сервісної діяльності органів місцевого самоврядування.

Видається значущим для отримання автором наукових результатів дисертації, проведений ґрунтовний аналіз матеріально-фінансової основи місцевого самоврядування як об'єктів права комунальної власності, на основі якого виокремлено причини важкого матеріально-технічного стану комунальних підприємств (підрозділ 2.2).

Автором запропоновано розглядати діяльність органів місцевого самоврядування стосовно організації надання адміністративних послуг населенню крізь призму ідеї сервісного розвитку держави і доведено пріоритетність двоїстого підходу до сутності стандарту адміністративної послуги. З одного боку, це акт, який видається суб'єктом відповідно до нормативно-правових актів, що визначають порядок надання адміністративної послуги, та містить інформацію про адміністративну послугу і процедуру її надання, зокрема умови та відповідальних осіб. А з іншого боку, це сукупність вимог щодо надання адміністративної послуги, які адміністративний орган

повинен забезпечити, та критеріїв, за допомогою яких можна оцінити, наскільки споживач адміністративної послуги задоволений її наданням (підрозділ 3.2).

У третьому розділі роботи «Концептуальні засади ресурсного забезпечення розвитку місцевого самоврядування» автором обґрунтовано доцільність застосування двовимірного підходу до управління ресурсним забезпеченням розвитку місцевого самоврядування застосування методології якого забезпечить не тільки використання наявних ресурсів, а і їх збереження, відновлювання, поповнення.

Позитивним у третьому розділі вбачається застосування дисертантом системного підходу, що дозволило впорядкувати ресурси місцевого самоврядування за агрегованою типологією (природні, технологічні, людські, нематеріальні, фінансові) та конкретизувати їх зв'язок шляхом формування ресурсної платформи територіальної громади як базового елемента системи місцевого самоврядування. Практично значущим, в контексті проведеного дослідження є запропонований концептуальний підхід до управління ресурсним забезпеченням розвитку місцевого самоврядування, який надасть можливість, з одного боку, споживати оригінальні ресурси для досягнення цілей розвитку, а з іншого – використовувати певні комбінації ресурсів залежно від наявних умов (підрозділ 3.1).

Розроблено модель фінансової архітектури на місцевому рівні, яку сформовано з використанням методології конструктивістського підходу із чотирьох секторів: публічне управління, фінанси, фінансовий інструментарій, фінансові інститути (підрозділ 3.3).

У четвертому розділі дисертаційного дослідження «Методологічний профіль потенціалу територіальної громади як первинного суб'єкта місцевого самоврядування» дисертантом здійснено теоретико-методологічну детермінацію спроможності громади як здатності змагатися за релевантні ресурси; розвинуто ідею щодо застосування корпоративного підходу до управління об'єктами права комунальної власності та розвитку концесійної діяльності.

Ще одним аспектом новизни та практичної значущості дисертації є розроблені науково-прикладні рекомендації щодо вдосконалення процедури проведення концесійного конкурсу та укладення концесійних договорів на об'єкти права комунальної власності територіальної громади (підрозділ 4.2).

Дисертантом розкрито організаційні форми консолідації територіальних ресурсів для розвитку місцевого самоврядування та запропоновано шляхи активізації співробітництва територіальних громад, основними з яких є: на центральному рівні – розширення конкурсних програм з питань

міжмуніципального співробітництва; на регіональному рівні – розробка, прийняття та реалізація регіональних цільових програм, спрямованих на підтримку міжмуніципального співробітництва з обласного бюджету; просвітницька діяльність регіональних асоціацій органів місцевого самоврядування щодо переваг співпраці громад; на місцевому рівні – розвиток інститутів громадянського суспільства та форм локальної демократії, реалізація суспільної солідарності, підвищення індивідуальної і спільної відповідальності за прийняті рішення щодо співробітництва (підрозділ 4.3).

Сформульовані висновки до розділів та загальні висновки логічно впливають з положень дисертаційного дослідження.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів.

Достовірність наукових результатів, висновків і рекомендацій ґрунтується на теоретичних засадах науки державного управління, узагальненні поглядів та ідей вітчизняних і зарубіжних учених, використанні системи загальнонаукових й спеціальних методів.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження відзначається тим, що автором обґрунтовано теоретико-методологічні засади ресурсного забезпечення розвитку територіальних громад в Україні і розроблені нові підходи і практичні рекомендації щодо його поліпшення.

Серед основних результатів, що визначають наукову новизну, потрібно відзначити такі:

- запропоновано концептуальний підхід до управління ресурсним забезпеченням розвитку місцевого самоврядування, а саме: застосування двовимірного підходу, який включає два сегменти: перший – використання потенціалу території та його розширення або диверсифікацію; другий – регенерація втрачених ресурсів, розробка й створення нових ресурсів, прийняття рішень щодо напрямку та інтенсивності розвитку конкретного виду ресурсів на основі передбачення потреб у майбутньому, що надасть можливість як споживати оригінальні ресурси для досягнення цілей розвитку, так і використовувати певні комбінації ресурсів залежно від наявних умов;

- обґрунтовано функціонально-компетенційну модель горизонтально-вертикального розподілу повноважень суб'єктів місцевого самоврядування з центрально-ортогональною роллю територіальної громади, що має забезпечити чітке розмежування функцій, компетенції та повноважень на засадах такого підходу: призначення суб'єктів у системі місцевого самоврядування повинно визначатися саме функціями й компетенцією, яка виражається в конкретних повноваженнях;

- доведено та сформовано конфігурацію спроможності територіальної громади як первинного суб'єкта місцевого самоврядування в аспекті

теоретико-прикладної ідентифікації як окреслення складових і визначення їх співвідношення в синтезованому вигляді – як двох частин одного цілого: внутрішньої спроможності (характеризується ресурсним забезпеченням територіальної громади) та зовнішньої (є відбитком державної політики щодо місцевого самоврядування).

У дисертаційній роботі вдосконалено:

– підхід до ресурсного менеджменту в частині управління розвитком людського потенціалу територіальних громад і спільнот крізь призму менеджерських ролей посадових осіб місцевого самоврядування, серед яких виокремлено міжособистісні ролі сільського, селищного, міського голови, а також голови районної й обласної ради; інформаційну роль у процесі підготовки прийняття рішення; ролі, пов'язані з прийняттям рішень щодо управління ресурсами;

– систематизацію ресурсів території шляхом формування ресурсної платформи місцевого самоврядування як сукупності основних її компонентів – видів ресурсів, пов'язаних між собою в процесі забезпечення функціонування та розвитку території: природні (зокрема, рекреаційні), технологічні (серед них – інституційні, інституціональні, матеріально-технічні), людські (у т. ч. компетентнісні), нематеріальні (у т. ч. інформаційні, віртуальні), фінансові (зокрема, інвестиційні);

– процедуру проведення концесійного конкурсу та укладення концесійних договорів на об'єкти права комунальної власності територіальної громади в частині передбачення в концесійних умовах та в концесійному договорі вимоги максимального збереження існуючих на підприємстві робочих місць, а також погашення наявної на момент підписання концесійного договору кредиторської заборгованості, у тому числі і заробітної плати;

– напрями зміцнення ресурсного забезпечення розвитку місцевого самоврядування, а саме: створення ресурсних пулів як тимчасового об'єднання ресурсів суб'єктів місцевої економіки, доходи й витрати якого акумулюються в єдиному фонді з подальшим їх розподілом згідно із завчасно встановленими пропорціями; активізація міжмуніципального співробітництва в напрямі інтеграції ресурсів; формування кластерних структур як механізму мобілізації внутрішніх ресурсів території;

У дисертаційній роботі також набуло подальшого розвитку:

– понятійно-категорійний апарат науки державного управління шляхом уточнення змістовної сутності окремих термінів, а саме: «міське самоврядування»; «функції місцевого самоврядування»; «компетенція суб'єкта місцевого самоврядування»; «власні повноваження»; «передані

повноваження»; «делеговані повноваження»; «розвиток місцевого самоврядування»; «потенціал території»; «ресурсне забезпечення»;

– концепт формування діяльності органів місцевого самоврядування щодо надання публічних послуг у контексті теорії сервісної держави в частині формулювання таких його положень: а) метою реалізації функцій публічного управління на місцевому рівні є задоволення колективних та індивідуальних потреб членів територіальної громади; б) предметом сервісу є муніципальна послуга як сервісний продукт, який має особливості, серед яких – специфічність інструментарію реалізації (аутсорсинг, бенчлернінг, менеджеріалізм, методологія DMAIE), індекс задоволення споживача; в) організаційне забезпечення надання адміністративних послуг має включати: обґрунтованість надання послуги, вимоги до процедури її надання, визначення рівня компетенції надавачів адміністративної послуги, можливість її оцінювання споживачем, перспективи вдосконалення; г) критерії надання органами місцевого самоврядування адміністративних послуг мають включати не лише існуючі (результативність; простота; строковість; оперативність; своєчасність; зручність; чутливість; відкритість; рівність; мінімальна (справедлива) вартість), а й такі, як: територіально-транспортна доступність; чіткість встановлених норм і процедур; строковість та часове обмеження; неупереджене й доброзичливе ставлення до отримувача з боку адміністративного органу; фіксована вартість;

– обґрунтування доцільності застосування корпоративного підходу в управлінні комунальними підприємствами, що спрямовано на розв'язання проблем ресурсного забезпечення місцевого самоврядування в частині підвищення результативності й ефективності управління комунальними підприємствами як матеріально-технічним компонентом ресурсної платформи територіальної громади та сприятиме не лише вдосконаленню організаційної структури управління в системі місцевого самоврядування, а й уникненню конфлікту інтересів в управлінській діяльності, підвищенню інвестиційної привабливості та ефективності функціонування комунальної інфраструктури з метою забезпечення потреб територіальної громади;

– наукові розвідки місцевих фінансів, а саме шляхом застосування методології конструктивістського підходу сформовано модель фінансової архітекτονіки на місцевому рівні як співвідношення конструктивних частин цілісного об'єкта – системи місцевих фінансів, яка має чотири сектори: публічне управління; фінанси; фінансовий інструментарій; фінансові інститути, – та окреслено методологічний профіль фінансового забезпечення розвитку територіальних громад на засадах консолідації грошових ресурсів;

– періодизація становлення правової бази ресурсного забезпечення місцевого самоврядування, виконана за результатами контент-аналізу, що дало змогу об'єднати певну сукупність отриманої інформації в систему знань, за допомогою якої можна вирішувати завдання як модернізації нормативно-правових засад, так і реформування організаційно-функціональних основ місцевого самоврядування в Україні.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях.

Найвагоміші теоретичні та практичні досягнення дисертанта викладені у 57 публікаціях, з них: 2 одноосібні та 1 колективна монографії; 16 – статті у наукових виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України (з яких 3 – у збірниках, індексованих у міжнародній наукометричній базі Index Copernicus International), 3 – статті у наукових періодичних виданнях інших держав; 27 – у збірниках матеріалів науково-комунікативних заходів; 4 – статті в «Енциклопедії державного управління»; 2 – підручники; 2 – навчальні посібники

Зазначене свідчить про повноту викладу матеріалу дослідження в друкованих працях. Крім того, варто відзначити, що в опублікованих працях розкрито основні положення дисертації, які становлять наукову новизну і винесені на захист.

Практичне значення і впровадження одержаних результатів дослідження полягає в тому, що найважливіші теоретико-методологічні положення, висновки та пропозиції були використані в діяльності органів місцевого самоврядування, а також у викладацькій роботі в закладах вищої освіти, що сприятиме посиленню спроможності територіальних громад як первинних суб'єктів місцевого самоврядування щодо реалізації права на вирішення питань місцевого значення, наданого їм Конституцією України.

Практичне значення дисертаційної роботи підтверджено використанням отриманих здобувачем результатів у практичній діяльності Полтавської обласної ради, Валківської районної ради Харківської області, Сєверодонецької міської ради Луганської області, Чугуївської міської ради Харківської області, Луценківської сільської ради Лохвицького району Полтавської області, Харківського регіонального інституту державного правління Національної академії державного управління при Президентові України. Довідки щодо впровадження результатів дисертаційного дослідження в діяльність органів державної влади та в навчальний процес, підтверджують теоретичну значущість та практичне значення дисертації.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам.

Дисертаційна робота написана грамотно, матеріал викладено логічно, чітко й послідовно. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків за розділами, загальних висновків, списку використаних джерел, який налічує 514 найменування. Робота також включає таблиці, рисунки, додатки. Її структура логічно побудована і сприяє розкриттю теми дослідження, виконанню поставлених завдань.

Ідентичність змісту автореферату і основних положень дисертації. Аналіз змісту автореферату та дисертації підтверджує ідентичність структури, логіки викладання матеріалу, відповідність основних положень та висновків за розділами. Зміст автореферату дисертації, основних положень та висновків самої роботи є ідентичним. Оформлення дисертації та її автореферату здійснено відповідно до чинних вимог Міністерства освіти і науки України.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації.

Дисертаційна робота Ольшанського Олександра Вікторовича виконана на високому науково-теоретичному й практичному рівні, і оцінюючи її позитивно, вважаємо за необхідне вказати на певні дискусійні положення та висловити окремі зауваження.

1. У підрозділі 2.1 дисертаційної роботи (с.122-151) ґрунтовно розкрито методологію та наведено результати контент-аналізу становлення базових правових положень ресурсного забезпечення місцевого самоврядування в Україні лише на основі якісних характеристик. Особливої цінності роботі додало б використання кількісних показників контент-аналізу.

2. Авторський підхід до ресурсного менеджменту в частині управління розвитком людського потенціалу територіальних громад, а саме менеджерських ролей посадових осіб місцевого самоврядування, де акцентовано основні якості посадової особи місцевого самоврядування (с. 226), не повною мірою переданий в авторефераті (с. 19) і не розкриває питання найбільш затребуваних у сучасних умовах вмінь і навичок управлінських кадрів, особливо лідерські якості.

3. У дисертаційному дослідженні зазначається, що «одним з основних напрямів реформування матеріальної бази місцевого самоврядування може стати її корпоратизація, що підтверджує зарубіжний досвід» (с. 318), проте не вказано, який саме. На наш погляд, для об'єктивного розуміння світової практики необхідно було б вказати на як позитивні, так і негативні наслідки цього процесу. Варто б конкретизувати положення про узагальнення зарубіжного досвіду управління об'єктами муніципальної власності (с. 327) та досвіду функціонування аграрних кластерів у різних країнах (с. 361).

4. Автором крізь призму теорії сервісної держави проаналізовано діяльність органів місцевого самоврядування щодо організаційного забезпечення надання адміністративних послуг населенню та узагальнено дані опитувань про якість надання адміністративних послуг в Україні (с.200-202). Проте робота значно б виграла, якби в ній знайшли своє відтворення власні емпіричні дослідження дисертанта, наприклад, експертні опитування щодо ресурсного забезпечення місцевого самоврядування і надання муніципальних/адміністративних послуг.

5. Конструювання дієвої моделі ресурсного забезпечення місцевого самоврядування має ґрунтуватися на логічних і несуперечливих принципах щодо організації процесу відтворення і мобілізації ресурсів, прийняття управлінських рішень із залучення, розпорядження та раціонального перерозподілу місцевих ресурсів. Тому доречно, якби ці принципи було розкрито в рамках теоретико-методологічного дослідження дисертанта.

6. В текстовій частині дисертаційної роботи зазначено, що процеси глобалізації, висока нестабільність ... глобальні фінансові кризи у сучасному світі вимагають більш гнучких і мобільних форм управління з більшим залученням громадян до діяльності органів публічного управління...” (с. 247), проте, на жаль, не розкрито теоретичні аспекти і прикладні механізми залучення громадськості до управління в контексті ресурсного забезпечення.

Водночас, висловлені дискусійні положення та пропозиції мають рекомендаційний характер і не знижують загальної високої оцінки наукової роботи, яка в межах визначених мети та завдань є цілісним, ґрунтовним, завершеним дослідженням актуальної теоретичної та практичної проблеми.

Висновок про відповідність дисертації вимогам Порядку присудження наукових ступенів.

Докладне ознайомлення з матеріалами дисертаційного дослідження Ольшанського О.В. «Теоретико-методологічні засади ресурсного забезпечення розвитку місцевого самоврядування» дозволяє зробити висновок, що робота є завершеною науковою працею на актуальну тему, в якій отримано нові обґрунтовані результати, що у сукупності розв'язують актуальну наукову проблему обґрунтування теоретико-методологічних засад та розроблення науково-прикладних рекомендацій щодо ресурсного забезпечення розвитку місцевого самоврядування в Україні.

З огляду на актуальність, наукову новизну, важливість одержаних наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також практичну цінність сформульованих положень і висновків, виконана дисертаційна робота є кваліфікаційною науковою працею на актуальну тему та відповідає положенням паспорту спеціальності 25.00.04 – місцеве самоврядування,

відповідає вимогам пунктів 9-10, 12-14 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567 (зі змінами), а її автор – ОЛЬШАНСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР ВІКТОРОВИЧ – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.04 – місцеве самоврядування.

Офіційний опонент

Професор кафедри менеджменту
ВНЗ Укоопспілки “Полтавський
університет економіки і торгівлі”,
доктор наук з державного управління

І.В. Козюра

Підпис І.В. Козюри засвідчую:

